

§ 4 Tertialrapport 2 2017 Kulturförvaltningen

Dnr 1.1/938/2017

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) att godkänna tertialrapport 2 för 2017 och överlämna rapporten kommunstyrelsen för beslut,
- 2) att besluta om omslutningsförändringar om 11,3 mnkr och anmäla detta till kommunstyrelsen,
- 3) att förklara besluten omedelbart justerade

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2017-09-08

Sammanfattning

Ett Stockholm som håller samman

Stockholms kulturliv breddas och aktörer med potential får ökat stöd. 94% av budgeterade medel för kultur- och utvecklingsstöd är beslutade och utbetalda. Fördelningen visar att andelen beviljade stöd fortsätter vara något högre till ytterstaden än innerstaden.

Ett nytt ateljéstöd har beslutats och antalet ansökningar ökar markant. En handlingsplan för framtagandet av 200 nya ateljéer är utarbetad i samarbete med fastighetskontoret.

Nya initiativ kring visningsplatser för kvalitetsfilm har fått stöd. Ett flertal satsningar på filmområdet löper enligt plan och kulturförvaltningen har bidragit i framtagandet av Stockholms filmstrategi. Dialog om filmfrågor förs med Landstinget i syfte att utveckla synergier.

Uppmärksamheten kring stadens konst- och kulturskapare har ökat. Beloppet till kulturstipendiaterna har ökat från 25 000 kr till 40 000 kr per stipendiat. I samband med det årliga kulturpriset har insatser för ökad synlighet av prismottagarna genomförts både på stan och digitalt.

Avgörande beslut rörande etablering av ett konsthus i Farsta har tagits. Etableringen handlar om ett produktionshus för konst, dans och annan scenkonst. Kulturförvaltningen deltar i stadens arbete med Översiktsplanen och har bidragit till att planen kommer att innehålla kulturliv som ett allmänt intresse och särskilda planeringsinriktningar ska säkerställa att dessa frågor beaktas i stadsbygget. Kulturlotsen mäklar samman

fastighetsägare och kulturverksamheter omkring etableringar och omlokaliseringar.

Konsthallen Liljevalchs genomförde Vårsalongen i samarbete med AMF Fastigheter och drog 86 834 besökare vilket är rekord. Den komplicerade renoveringen/grundförstärkningen av Liljevalchs pågår i en förvisning om att återflytt sker i november 2017. Arbetet med tillbyggnaden Liljevalchs plus pågår och visionen är att hela anläggningen står klar i maj 2020.

Antalet konstprojekt finansierade genom en-procentsregeln ökar stadigt och just nu pågår 112 olika konstprojekt runtom i staden, många av dessa återfinns i ytterstaden. Under året har 29 projekt startats och åtta verk har invigts. Stockholm konst har också flera egna projekt som omfattar både tillfällig och mer permanent konst. Av den särskilda satsningen på muralmålningar, som omfattar två platser i ytterstaden och två platser i innerstaden är en färdig: Os Gemeos stora muralmålning på Fiskargatan på Södermalm, vilken fått stor uppmärksamhet.

Utställningen Fokus Finland som visats på Armémuseets gård är en hyllning till Finland 100 år. Ytterligare en hyllning till Finland är den skulptur av Marja Kanervo som avtäcktes av statsministrarna Juha Sipilä och Stefan Löven den 25 augusti på Engelbrektsplan. Verket heter *ÅR TAL* (korrekt särskrivning) och är en manifestation av samhörigheten mellan Sverige och Finland.

Kulturskolans bokade elevplatser för våren är drygt 16 700, utöver detta drivs El Sistema med över tusen elever. El Sistema har under perioden avslutat förberedelsen av nyetablering och utökning av verksamheten i Farsta, Kista och Skärholmen, utökningen innebär ett tillskott på 400 elever. Projektet *Rum för skapande* med finansiering från Statens kulturråd redovisar ett deltagarantal på 3 580 barn och unga. Avdelningen har också utöver detta ökat sin avgiftsfria verksamhet.

Kulturskolan har bedrivit ett intensivt arbete med att erbjuda verksamhet för barn och unga i de stadsdelar där deltagandet inom kulturskolan är som lägst. De prioriterade stadsdelarna är Rinkeby, Tensta, Skärholmen, Husby, Rågsved och Hjorthagen-Värtahamnen. Målet var att deltagarantalet skulle öka till 9 % under 2017 via någon av kulturskolans verksamheter, (El Sistema, prova på, kulturköp samt avgiftsbelagda och avgiftsfria terminskurser). Prova på aktiviteter där barnen får testa verksamhetsutbudet vid ett tillfälle är ett viktigt redskap för att nå nya målgrupper. En summering av våren visar en måluppfyllelse för samtliga prioriterade stadsdelar utom i Rågsved där 8 %

uppnås (19 % inkl. prova på), prognosen för helår är måluppfyllelse även för Rågsved.

En samplanering med länets kulturskolor har pågått under perioden, där olika strategiskt viktiga utvecklingsområden behandlas såsom orkesterverksamhet, avgifter, kulturskoleutredningen och kompetens för att erbjuda kurser för funktionsnedsatta med syftet att hitta gemensamma lösningar och samarbeten.

Renoveringen av Stadsmuseets byggnad vid Slussen pågår men tiden för slutbesiktning har flyttats fram till mars 2018. Förseningen påverkar och fördyrar utställningsprojektet och ett antal upphandlingar måste förlängas. Arbetet med ny basutställning om Stockholms historia går enligt plan där inspiration har inhämtats både nationellt och internationellt. Dessutom har fokusgrupper bidragit med synpunkter och tankar kring hur de vill att en modern utställning ska se ut.

Stadsmuseet har utifrån eget initiativ efter attentatet den 7 april 2017 samlat in 130 utförliga berättelser samt fotografier och screenshots via en digital insamlingsplattform samt, på direkt uppmaning från Centrala krisledningen, "Minnesvägg" från Åhléns. Ett urval minnesföremål, som stockholmare och andra lämnat på och i närheten av attentatsplatsen, samlades också in när Trafikkontoret tömde platserna. Stadsmuseet vill på detta sätt bevara ett urval av de spontant uppkomna reaktionerna på attentatet som en avgörande händelse i stadens offentliga rum. Medeltidsmuseet utvecklas mot ett av Stockholms främsta besöksmål. Även i år har museet förärats med *Certificate of Excellence* från Trip Advisor, men fick också ett omnämnande från *Trip Expert* där ledande resemagasin utser Medeltidsmuseet som *2017 Experts' Choice Award*. Dessutom utsågs Medeltidsmuseet till *25 Best things to do in Sweden* av Vacation idea. Som grund för detta ligger det ständigt ökande besökarantalet (hittills i år med 9%) och ett mycket högt nöjd kund-index, 89% av besökarna upplever att de har blivit väl bemötta och att besöket var inspirerande. 96,7% anser att har lärt sig något nytt och 87,2 % blev intresserade av att lära sig mer. Stockholms stadsbiblioteks, SSB, samtliga bibliotek strävar mot samma mål och uppdrag för att ge stockholmarna en likvärdig service och en god spridning över staden gällande bibliotekens verksamhet. SSB arbetar ständigt på att förbättra och förnya sin verksamhet samt att justera verksamheten utifrån uppdrag och utfall.

Under årets första åtta månader har 6,5 miljoner besök gjorts hos SSB, såväl fysiska som digitala. SSB har under året utformat sin

verksamhet för att biblioteksbesöken fortsatt ska vara höga samt att det digitala biblioteket ska vidareutvecklas för att i än högre grad göra böcker och läsande tillgängligt för fler. Under årets första åtta månader har 2,61 miljoner lån gjorts. Detta är en minskning från föregående år då lånen låg på 2,66 miljoner motsvarande period.

De nya helgöppettiderna på stadsbiblioteket vid Odenplan har slagit väl ut och besöken har under perioden januari-juni ökat med 43 000 i absoluta tal jämfört med motsvarande period i fjol, en ökning på drygt 13 %. Sammanlagt har 481 540 besök gjorts under perioden vilket är den högsta sedan nuvarande mätserie inleddes år 1997.

Av kvantitetsmätningen för januari-juni kan SSB utläsa att besöken av förskolebarn ökar med 6% i jämförelse med samma period förra året. E-bokutlåning och utlåning av barn- och ungdomslitteratur är generellt de områden där SSB ser en fortsättning av trenden med ökande utlån. Merparten av den ökningen är lån genomförda i Bibblix, där utlåningen har ökat med 14 procent under första halvåret 2017 jämfört med andra halvåret 2016.

Olika kontroversiella medieurval, såsom inköp av Tino Sanandajis bok *Massutmaning* samt prenumeration av tidningen *Nya tider* har under året resulterat i ökad krisberedskap och särskilda kommunikationsinsatser. Attentatet den 7 april på Drottninggatan föranledde krishantering för hela förvaltningen där de publika verksamheterna höll öppet.

Evenemangsavdelningens samtliga verksamheter har fungerat mycket bra under perioden och enligt uppsatta mål. Kulturnatten, medborgarskapsceremonin, We are Sthlm och Kulturfestivalen förlöpte väl och lyckades över målen. Framför allt har en märkbar ökning med över 100% sedan 2012 skett på Kulturfestivalens stora scener. Avdelningen genomförde även tre oplanerade evenemang. Två i samband med terrordådet på Drottninggatan, *Kärleksmanifestationen* på Sergels torg samt minnesstunden på Stadshuset. Det tredje evenemanget var mottagningen av ishockeylandslaget efter vinsten i VM. Evenemangsplatsenheten har genomfört över 70 evenemang i Kungsträdgården. Samarbeten med berörda förvaltningar och myndigheter fungerar mycket bra.

Ett klimatsmart Stockholm

En tydlig positiv miljöpåverkan är kulturstrategiska stabens hanteringskedja av ansökningar och redovisningar till kulturstödet. All pappershantering, det vill säga kopiering,

utskick och porto är avvecklade. SSB och kulturskolan arbetar med energieffektiviseringar där bland annat installation av LED-belysning i verksamheternas lokaler planeras.

Kulturskolans enheter bedriver sina verksamheter med fokus på hållbarhet i inköp av material, sophantering, städ och vid tillverkning av scenografi och kostym. Miljöronder har genomförts eller planeras för hösten. Kulturskolan kommer också att fortsätta samarbeta om gröna hyresavtal och El Sistema Stockholm eftersträvar att vara en pappersfri verksamhet.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Kulturstrategiska staben ger förvaltningen överblick över tillgängliga kunskapsunderlag med fokus på förvaltningens nyckelstrategier. Underlaget har använts av förvaltningens ledningsgrupp som stöd till att utforma budgetunderlag för 2018-2020. Stabens arbete bidrar också till att andra förvaltningar och bolag får ökad kunskap om potentialen i en utvecklad konstnärlig och kulturell verksamhet i Stockholm. En potential som innebär både ekonomiska, konstnärliga och sociala effekter. Detta konkretiseras i en ökad efterfrågan på de kunskapsunderlag som staben tar fram för att synliggöra platser för kultur och kulturaktörers lokalisering. Verktyg och kartor uppdateras löpande. Stadsdelsförvaltningarnas arbete med lokala utvecklingsprogram ger kulturförvaltningen nya möjligheter att implementera kulturunderlag och synliggöra kulturen i det lokala perspektivet. Insatser för att stärka fria kulturlivets förutsättningar ger resultat hos bland annat samlingslokalerna. Stabens stöd till verksamheter som söker investeringsstöd från Boverket har gett beviljade stöd om 6,1 mnkr från Boverket.

Kulturskolan har under perioden utvecklat och kraftsamlat kring uppföljning av verksamhet och ekonomi samt genomfört resultatdialoger med förvaltningens ledning. Utvecklingen följs upp månadsvis både gällande utfall av budget och av verksamhet. Ett fokus har varit att följa upp den avgiftsfria verksamheten och redovisa könsuppdelad statistik för genomförda aktiviteter. Renoveringen av Stadsmuseets byggnad vid Slussen pågår men tiden för slutbesiktning har flyttats fram till mars 2018. Förseningen påverkar och fördyrar utställningsprojektet och ett antal upphandlingar måste förlängas.

Gällande biblioteket i Medborgarhuset har det framkommit ett antal kostnadspåverkande faktorer som beräknas fördyra projektet. Detta innebär att ett nytt reviderat genomförandebeslut behövs, och att projektets tidplan förskjuts med minst ett år samt att en återflytt av biblioteksverksamheten inte blir möjlig förrän tidigast 2020. I projektet *Förnya Stadsbiblioteket* har

inriktningsbeslutet reviderats. Uppdraget är nu att ta fram två systemhandlingar, en för utvecklingsalternativet och en för renoveringsalternativet. Ärendet beräknas gå upp i nämnderna i april för beslut i KF juni 2018.

Samtliga verksamheter och projekt på evenemangsavdelningen genomfördes enligt plan och budget är i balans trots kraftigt ökade säkerhetskostnader på grund av rådande världsläge.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Enligt stadens brukarundersökningar visar resultatet att nöjdheten av kulturutbudet ökat något bland de yngre barnen i grundskolan och i förskolan. Utfallet på Kulanpremien till och med juni 2017 är 60 900 besök, vilket innebär en ökning med 3,6 % jämfört med motsvarande period föregående år.

Som ett resultat av 2016 års specialutlysning av medel riktade till barn och unga med funktionsvariationer arbetar fler idag med planerad verksamhet för denna målgrupp. Kulturstrategiska staben bistår stadens funktionshinderombudsman i arbetet att ta fram programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2025.

Det är viktigt att kulturskolan skapar förtroende riktad direkt till vårdnadshavarna i stadens ytterstadsdelar. För att nå förtroende ges information på flera språk i de kanaler och sammanhang som målgruppen befinner sig i. Målsättningen är att alla vårdnadshavare till barn och unga i Stockholms stad, ska känna till kulturskolan med sitt breda utbud och låga avgifter. Stadsmuseet har under perioden uppmärksammat att författaren Per Anders Fogelström skulle fyllt 100 år den 22 augusti 2017. Hans författarskap känner många till, men han arbetade också aktivt mot rasism, var engagerad i fredsrörelsen och värnade om ungdomar. Projektet *Fogelström 2017* samordnas av Stadsmuseet tillsammans med representanter från Stadsbiblioteket, Kulturhuset Stadsteatern, Stadsledningskontoret, Samfundet S:t Erik, Utbildningsförvaltningen och Fogelströmsällskapet. Stadsmuseet har erbjudit lärare Fogelströmvandringar, så att de själva ska kunna gå med sina elever, digitala guider på Södermalm, föreläsningar om Fogelström i Stadsmuseets samlingar.

Tillsammans med Stadsarkivet har Stadsmuseiavdelningen också bedrivit ett utvecklingsprojekt med feriearbetande ungdomar från Rinkeby-Kista stadsdel. Ungdomarna har dokumenterat olika miljöer i Stockholm och resultatet har lagts in i Stockholmskällan.

Många aktiviteter inom SSB under året har varit för förskolegrupper. Det är en stor skillnad mot hur det såg ut för några år sedan. Där förbättringar för förskolan görs, vad gäller öppettider, programverksamhet eller inriktning på biblioteket, syns positiva resultat på både besök och utlån av bilderböcker. SSB har tagit fram egenproducerat studiecirkelmateriale som formgivits och som kommer distribueras, marknadsföras och säljas av SSB.

SSB har genomfört effektutvärderingar under året som visar att 87% av deltagarna vid aktiviteterna *läxhjälp*, *språkcafé* och *svenska med baby* upplever att de fått hjälp med att lösa en uppgift på en av SSBs läraktiviteter. 85% av deltagarna upplever att de träffat någon i ett lärande sammanhang som de normalt inte skulle träffat. Detta pekar på vikten av biblioteken som en mötesplats.

Under årets första sju månader har det registrerats 240 allmänna synpunkter till SSB. En genomgång av kommentarer och synpunkter visar ett starkt engagemang för bibliotekens verksamhet, ofta med idéer på konkreta förbättringsförslag. Ett sådant är en medborgarsoffa med utrymme för förutsättningslösa möten som testades på årets kulturfestival.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Roger Mogert (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Micke Seid m.fl. (MP) och Ann Mari Engel (V) enligt följande:

Stockholm har och ska fortsätta utveckla ett brett, fritt kulturliv med kvalitet. Ett kulturliv som ska vara tillgängligt och angeläget för alla och det är glädjande att se hur förvaltningens arbete tar tydliga steg däråt.

Vi vill i första hand tacka förvaltningen för det goda arbetet. Vi vill även tacka för det sätt på vilken tertiärrapporteringen utvecklats. Uppföljningen av den egna verksamheten i löptext har utvecklats på ett sätt som tydligare visar på resultat av vad som verkligen skett, samt på de utmaningar och möjligheter som föreligger för att uppnå stadens mål.

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Rasmus Jonlund m.fl. (L) enligt följande:

Vi vill inleda med att tacka förvaltningen för föreliggande rapportering av verksamheten i förhållande till målen. Den liberala kulturpolitikens mål är att få människor att tänka själva – inte att tänka rätt. Att äga makten att uttrycka sig – med ord, bild, musik, tal – är att kunna meddela andra sin mening, sin syn på världen, sina livsvillkor och sina egna erfarenheter.

I tertialrapport 2 för kulturförvaltningen kan vi bland annat läsa att deltagandet i kulturskolan har ökat kraftigt i flera stadsdelar där deltagandet tidigare varit lågt. Vi hoppas att detta håller i sig framöver och inte enbart är ett tillfälligt resultat av satsningen på den avgiftsfria verksamheten. Vi skulle gärna se en mer detaljerad redovisning av ökningen. Vi noterar att det är många gulmarkerade punkter vad gäller förvaltningens mål för verksamhetsområdet 4.2, Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor, där bland annat sjukfrånvaron fortfarande är hög. Vi hoppas att förvaltningens bedömning om att årsmålen kommer att uppfyllas stämmer. Vidare kan vi notera att målet om antal aspiranter som fått Stockholmjobb är rödmarkerad. Detta är något förvaltningen måste ta tag i.

Flera av stadens bibliotek har fått fler besökare och utlåningar. Detta är givetvis positivt. I tertialrapport 2 står dock inget om arbetet mot hot och våld på biblioteken. Bibliotek ska vara trygga för alla, oavsett stadsdel. Hot och våld ska aldrig accepteras och bibliotekspersonal måste känna att de får ett fullgott stöd av arbetsgivaren i detta. Vi hade önskat en redovisning av hur arbetet mot hot och våld fortskrider.

Vad gäller kulturnämndens investeringar inom fastighetsnämndens budget är kostnadsutvecklingen för flertalet av byggprojekten oroande. Nästan alla projekt som initieras blir väsentligt mycket dyrare mellan inriktnings- och genomförandebeslut, många blir till och med dubbelt så dyra som man från början räknade med. Stadsmuseets renoveringskostnader, kostnaderna för Liljevalchs upprustning och renovering och kostnaderna för renoveringen av Medborgarhuset har alla blivit betydligt högre än vad som var budgeterat för. Detta är enbart tre av flera exempel i närtid. Kostnadsökningar av detta slag riskerar dels tränga undan andra viktiga investeringar på kulturområdet, och dels leda till att de fasta kostnaderna för

verksamheterna ökar. Vi ska såklart ha fina och moderna lokaler för våra kulturverksamheter, men vi måste ha råd att fylla dem med innehåll också

Vi vänder oss emot en syn på kulturpolitik så som den idag togförs av vänstern, där kulturen står i samhällets tjänst och där politiker gärna ska fatta beslut om vilka kulturskapare som ska få ekonomiskt stöd. Avgörande för en liberal kulturpolitik är den konstnärliga kvaliteten, som politiker varken kan eller ska bedöma. Principen om armslängds avstånd ska gälla, det vill säga att det är kulturskapare och experter som fattar de konstnärliga besluten och inte politiker. Stockholms kulturliv är vida större än det offentliga Stockholms stad och de kommunala insatserna. Det fria kulturlivet är en mycket viktig del av det kulturella utbudet i Stockholm. Majoriteten har valt att avskaffa kulturbonusen och förra året beslutades att lägga ner stödformen Innovativ Kultur, ännu ett steg i nedmonteringen av den framgångsrika incitamentsstrukturen. Vi hade gärna sett en grundlig redovisning av hur förutsättningarna för kulturentreprenörer ser ut i staden efter dessa förändringar. Det är olyckligt att den rödgrönrosa majoriteten inte på något sätt jobbar för att fler kulturutövare ska ha möjlighet att försörja sig på sitt eget skapande, och att bidragsverksamhet antas vara det enda sättet för kulturutövare att driva sin verksamhet.

Stockholm står, liksom stora delar av världen, inför ett allvarligt och eskalerande hot från våldsbejakande extremistiska grupperingar. Det blev inte minst smärtsamt tydligt fredagen den 7 april 2017, när Stockholm blev utsatt för ett dödsbringande terrorattentat. Nyligen meddelade också Säkerhetspolisen att omfattningen av detta hot är väsentligt mycket större än vad som tidigare har varit känt. 2010, då Stockholm förra gången utsattes för ett attentat, bedömde SÄPO att det fanns omkring 200 våldsbejakande islamistiska extremister i Sverige. Nu bedöms de vara tusentals.

Försvaret av vårt öppna, demokratiska samhälle och av Stockholm som en öppen stad är därför en högst angelägen fråga som inte får bli föremål för partipolitisk konflikt. För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som SÄPO bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern.

Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram.

Om Alliansen hade styrt hade hela processen sett annorlunda ut från början, från antagandet av den stadsövergripande strategin mot våldsbejakande extremism till att de lokala handlingsplanerna skulle ha utgått från en central mall som skulle ha upprättats utifrån Försvarshögskolans (FHS) expertis.

Dessvärre kan vi nu konstatera att det för närvarande helt saknas ett reviderat förslag till handlingsplan. Detta är exceptionellt och vi förväntar oss att en redovisning av förvaltningens arbete samt en reviderad handlingsplan presenteras.

Våra partier hade velat se en samordnad stadsövergripande process grundad på beprövad erfarenhet och stödd på extern expertis från FHS för att ta fram en central mall för de lokala handlingsplanerna, vilket vi också underströk i samband med att den stadsövergripande strategin antogs av kommunfullmäktige 2016.

Vi har efterfrågat, men inte fått gehör för, konkreta och uppföljningsbara indikatorer med avseende på effekt, inte genomförda aktiviteter, i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det fanns i kommunstyrelsens direktiv till nämnderna framförallt tolv punkter som är väsentliga, punkter som inte är tillräckligt beaktade. Dessa tolv punkter är följande.

1. Kompetens från FHS och dialog med polisen

Alliansen har krävt att stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvarshögskolan (FHS) och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut.

Någon central mall har aldrig upprättats, men som en följd av att Alliansen krävde att handlingsplanerna i efterhand skulle analyseras och bedömas av relevant expertis från FHS skedde så i efterhand inför beslutet i kommunstyrelsen i juni. På så vis gjordes, på Alliansens initiativ, en

genomgång av FHS av planerna med förslag på åtgärder, tillägg och förändringar av varje enskild handlingsplan. På så vis har det funnits ett kvalitetssäkrat underlag från ledande akademisk expertis på området som grund för kommunstyrelsens direktiv till nämnderna om att revidera handlingsplanerna. Men FHS förefaller inte ha varit involverade i revideringen av handlingsplanen, vilket gör att den relevanta expertisen än en gång saknas.

2. Stadsövergripande förhållningssätt och lägesbild

Alliansen har krävt ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt för hur stadens nämnder ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras samt att en stadsövergripande lägesbild årligen behöver presenteras för kommunstyrelsen.

En stadsövergripande utbildningsplan är under utarbetande och att stadens nätverk av samordnare bistår den centrala samordnaren i arbetet att prioritera verksamheter för utbildning. Kommunstyrelsen ska tydliggöra processen för nämnderna för revidering av handlingsplaner och uppföljning av arbetet och handlingsplanerna ska revideras årligen utifrån aktuell lägesbild varefter kommunstyrelsen ska redovisa en samlad lägesbild för staden. Handlingsplanerna och deras aktiviteter ska följas upp inom ramen för ordinarie uppföljning. Vidare är det angeläget att kommunstyrelsen aktivt bedriver ett utvecklingsarbete för att tydliggöra uppföljningsbara mål kopplat till riktlinjerna för att på ett bättre sätt kunna stödja nämnderna i uppföljning och utvärdering av insatsernas effekt.

3. Utbildning, kompetensutveckling och kunskapsstöd

Alliansen har krävt god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst m.fl. som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.

Stadens centrala samordnare samverkar med externa myndigheter, nätverk och akademi och upprätthåller regelbunden kontakt med Försvarshögskolan och andra relevanta aktörer i syfte att hålla staden uppdaterad kring pågående och avslutad forskning. Men kompetensutvecklande insatser behövs i hela stadens organisation, inte endast centralt. Hur detta ska

åstadkommas måste tydligt framgå av handlingsplanen för varje nämnd.

4. Stärkt samarbete och samverkan

Alliansen har krävt ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister har Alliansen förordat att så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens nämnder så att information kan delas när så krävs.

Det måste därför framgå av handlingsplanerna hur stadsdelsnämnderna inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. De rättsutredningar som har initierats av kommunstyrelsen för att klargöra sekretessregler för stadens verksamheter och möjligheter till informationsöverföring internt och externt måste delges nämnderna och ligga till grund för effektivare samverkan.

5. Förebyggande och uppsökande arbete mot radikaliserings

Alliansen har krävt en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer samt att uppsökande arbete bör bedrivas även på nätet för att nå rätt målgrupper.

Stadsdelsnämnder måste därför i sina handlingsplaner tydligare ange hur de inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ska ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. Likaså måste socialnämnden i sin handlingsplan uppge hur den avser att utveckla sitt uppsökande arbete mot de grupper som finns i närheten av våldsbejakande extremistiska organisationer och miljöer, inklusive på internet.

6. Informationsinsatser till medborgarna

En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

Stadens insatser i detta hänseende behöver utvecklas. Det är inte tillräckligt att utbildningsnämnden skapar en kunskapsbank för lärare om ämnet samt att beskriva hur skolorna arbetar mot propaganda och för att göra sina elever källkritiska. Utbildningsnämnden måste tillse att

samtliga skolor i staden löpande samverkar med socialtjänst och polis för att, närhelst behov uppstår av gemensam hantering kring radikaliserade individer, ha väl inarbetade rutiner.

7. Avhopperverksamhet

Alliansen har krävt avhopperverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopperverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

I ärendet angavs att avhopperverksamhet erbjuds inom ramen för sociala insatsgrupper och den stadsövergripande avhopperverksamheten. Vi har rest farhågor huruvida de sociala insatsgrupperna är rätt enheter för denna verksamhet, dels därför att avhopperverksamhet ligger vid sidan av insatsgruppernas primära syfte, som är att motverka att unga människor fastnar i kriminalitet, dels därför att insatsgrupperna inte besitter adekvat kompetens i tillräcklig omfattning. Vi anser därför att det inte är tillfredsställande att avhopperverksamheten åläggs de sociala insatsgrupperna.

8. Involvera teologiskt skolade och civilsamhällesaktörer

Alliansen har drivit kravet att involvera civilsamhällesaktörer i arbetet med avradikalisering för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver involveras. Här har teologiskt skolade personer och imamer enligt expertisen en viktig roll.

Stadsdelsnämnderna ska beakta utökad samverkan med olika aktörer i civilsamhället i frågan om våldsbejakande extremism, samt att grupper som arbetar med avradikalisering ska bestå av representanter från olika myndigheter och aktörer inklusive företrädare för trossamfund, idrottstränare och andra representanter från civilsamhället. Men det behöver tydligare anges hur stadsdelsnämnderna konkret ska gå till väga för att stävja religiöst motiverad islamistisk extremism.

9. Inga bidrag till odemokratiska organisationer

Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Det är otillfredsställande att det saknas stadsövergripande riktlinjer avseende detta. Inga stöd i form av ekonomiska bidrag får ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till eller möjliggör våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant samt att bidrag följs upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

10. Angivande av islamistiska miljöer

Alliansen har krävt att det särskilt anges att våldsbejakande islamism för utgör det främsta hotet. Det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer och i synnerhet återvändande jihadister.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning har under våren 2017 lyft fram att det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer. Detta styrks ytterligare av de uppgifter som SÄPO lämnade den 16 juni om den dramatiska ökningen av mängden våldsbejakande islamister i Sverige. Detta förhållande behöver tydligare avspeglas i handlingsplanerna, både som bakomliggande orsak och med avseende på vilka åtgärder och arbetssätt det specifikt fordrar från stadens sida.

11. Samband mellan extremism och hederskultur

Alliansen har krävt att hedersrelaterat våld och förtryck nämns i handlingsplanerna. Hederskultur är en problematik för sig, men det finns belagt ett samband med islamistisk extremism.

Det måste skarpas tydliggöras i samtliga handlingsplaner att nämnderna i arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att beakta kopplingen till stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

12. Samverkan med bostadsbolagen

Alliansen har krävt att nämnderna ska uppmanas att samverka med bostadsbolagen. Internationella erfarenheter visar att sådan samverkan kan vara till stor hjälp i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det måste mer konkret anges vilka åtgärder handlingsplanen avser för att nämnderna tillsammans med stadens bostadsbolag och lokala aktörer ska genomföra åtgärder för att underlätta integrering och motverka utanförskap samt att ett stadsövergripande arbete påbörjas

för att utreda hur bostadsbolagen kan bistå i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Återremiss

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att det föreliggande ärendet helt saknar en uppdaterad handlingsplan och inte lever upp till de direktiv som en blocköverskridande majoritet i kommunstyrelsen stod bakom. Såväl i enskildheter som sammantaget är stadens handlingsplaner alltjämt otillfredsställande. Särskilt anmärkningsvärt är att ett samlat grepp kring frågorna alltjämt saknas, trots att hoten från våldsbejakande extremism om något har skärpts ytterligare de senaste månaderna.

Alliansen värdesätter breda och blocköverskridande överenskommelser i strategiskt viktiga frågor för staden. Men sådana överenskommelser kan inte ske till priset av att sakinnehållet blir alltför urvattnat. Och överenskommelserna förlorar sitt syfte om deras intentioner inte efterlevs i det fortsatta arbetet. I detta fall kan vi konstatera att vi upprepade gånger under mandatperioden visat god vilja i att gemensamt driva arbetet mot våldsbejakande extremism framåt. Men det konkreta resultatet i form av ett skärpt, stärkt och professionaliserat systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism uteblir alltjämt.

Särskilt uttalande lämnas av Sophia Granswed m.fl. (M) enligt följande:

Stockholm är Sveriges kulturella centrum. Kulturen frodas i storstaden och gör att människor växer. Stockholms kulturpolitik ska premiera det fria kulturlivet och tillgängliggöra stadens kulturarv. Dessvärre hotar den rödgrönrosa majoriteten att sätta stopp för detta.

Vi är bekymrade över att den majoritetens kulturpolitik riskerar urholka kulturen snarare än att stärka och utveckla den. Istället för att lägga fokus på att öka kulturutbudet och tillgängliggöra kulturen för fler så väljer den rödgrönrosa majoriteten att satsa på ideologiskt prioriterade frågor så som sänkta avgifter till kulturskolan för alla, slopade intäkter för stadens egna museer samt försämringar av kulturstödet.

Moderaterna har länge kritiserat dessa prioriteringar och har redan tidigare konstaterat att vi i all väsentlighet hade rätt. Vi menar att staden har ett ansvar att bredda kulturutbudet inom den egna verksamheten, men också att

skapa goda förutsättningar för externt finansierad kultur. Stockholms stad ska värna kultur och museer oavsett om de är kommunala eller privata.

År 2015 sänkte majoriteten avgifterna till kulturskolan samtidigt som man utökade antalet platser i verksamheten med motiveringen att man på så sätt skulle nå fler barn i socioekonomiskt svagare områden. Vi framförde redan då att riktade insatser till dessa grupper hade varit effektivare. Nu ser vi för första gången att fler barn går i kulturskolan, med vad som verkar vara en extremt stor tillströmning av barn och unga i socioekonomiskt svagare områden. Vi ställer oss dock frågande till hur denna extrem stora ökningen kunnat ske de senaste månaderna och hade önskat en redogörande av vilka aktiviteter som ökat i popularitet. Vi är även spända på att se huruvida denna ökning håller i sig över tid.

I Kulturförvaltningens tidigare redovisningar finns inga presenterade siffror som visar att barn och unga i socioekonomiskt svagare områden har nåtts i någon större utsträckning, vilket var tanken med avgiftssänkningen. I tertialrapport 1 nådde kulturskolan till exempel endast 1,1-1,3 % av barnen i Tensta/Rinkeby, men nu når man plötsligt 15-17 %. Detta är samtidigt förvånande då antalet bokningar av elevplatser i kulturskolan endast ökat med drygt 400 stycken sedan 2016. Vi hoppas dock att ökningen är bestående över tid och att fler barn deltar i kulturskolans verksamhet.

Det är dock glädjande att läsa att e-bokutlåningen även fortsatt ökar. Satsningarna på biblioteken är bra, men det är viktigt att biblioteken finns tillgängliga för alla. Därför anser vi att stadens biblioteksverksamheter även ska öka tillgängligheten genom förbättrade öppettider. Innan maktskiftet i staden satsade Alliansen på att tillgängliggöra stadens bibliotek, bland annat genom att inrätta de så kallade tunnelbanebiblioteken. Dessa finns idag i anslutning till flera tunnelbanestationer i Stockholm. Det är en positiv utveckling, men vi kan ännu mer. För många skulle det underlätta vardagspusslet om biblioteken hade morgonöppet med start från klockan sju. Det måste vara möjligt för stockholmarna att låna böcker eller besöka biblioteken innan jobbet, skolan eller förskolan.

Vi ser även fortsatt hur investeringarna i Stadsmuseet, Stadsbibliotekets, Medborgarhuset och utbyggnaden av Liljevalchs har ökat kraftigt. Projekten har inte påverkan

under perioden, men medför kostnader som ändå ska tas i beaktande. Dessa verksamheter utgör viktiga delar i Stockholms kulturliv och att gå vidare med utvecklingsplanerna är både välkommet och välbehövligt. Kostnadsutvecklingen för dessa projekt är dock oroväckande höga.

Kostnaden för utvecklingen av Medborgarhuset hade redan innan beskedet om att det kommer att kosta ytterligare 430 mnkr skenat iväg sedan inriktningsbeslutet 2015. Detta kommer att få stor påverkan på den framtida hyran. Självklart behöver kulturen bra och moderna lokaler, men de ökade kostnaderna på flera av stadens projekt kommer leda till att vi i framtiden får mindre pengar till själva innehållet i kulturens verksamheter, när pengarna går till ökade hyreskostnader snarare än till verksamheternas innehåll. Vidare kan vi konstatera att den rödgrönrosa majoritetens oförmåga att prioritera och hålla i pengarna även får konsekvenser i verksamheterna. Kraftiga kostnadsöverskridanden riskerar att tränga undan andra viktiga investeringar inom kulturområdet, vilket är mycket olyckligt. Vi förutsätter nu en strikt kostnads kontroll, att framlagda kalkyler håller och att eventuella tillkommande kostnader hanteras inom projekten genom omprioriteringar.

Återigen kan vi notera att förvaltningen i underlaget uttrycker oro inför sjukfrånvaron, speciellt inom Stockholms stadsbibliotek som ligger fortsatt högt (4,9 %) sett till kulturförvaltningens årsmål om 4,4 %. Detta togs upp redan förra året, men trots det så har vi inte sett några konkreta förslag från majoriteten om hur man avser komma tillrätta med detta. Inom kulturnämndens ansvar anser vi t ex att man måste ta krafttag mot de ordningsproblem och störningar som finns inom flera verksamheter och som skapar oro bland personalen och i förläningen leder till sjukskrivningar.

Det är samtidigt märkligt att läsa att målet om trygghet i förvaltningens alla miljöer anses helt uppfyllt när man samtidigt påpekar att flera bibliotek har haft stora utmaningar gällande otrygghet med fylla, misshandel och skottlossning. Vi ser oroväckande på utvecklingen där kulturförvaltningen tvingas öka sin säkerhetsmedvetenhet och sina säkerhetskostnader till följd av en orolig omvärld, som delvis hotar det fria ordet och uttrycket. Det kan vi aldrig acceptera och det är viktigt att staden står upp för dessa frågor. Lika viktigt är det också att arbeta med trygghet och säkerhet i samband med kulturevenemang och

där det är prioriterat att alla besökare kan känna sig trygga och välkomna. Trygghetsarbetet gäller biblioteken där vi tidigare sett att antalet anmälningar sticker ut. Det är viktigt att bibliotekspersonal har stöd och uppbackning av arbetsgivaren och att fridstörare avvisas. En lösning vore att i extrema fall av upprepade fridstörningar utan bättring, och efter noggrann prövning, kunna stänga av enskilda besökare. Vi har länge drivit på för att staden ska kunna ta in ordningsvakter för att förebygga oroligheter och förhindra ordningsstörningar.

För oss är det viktigt att kulturen är tillgänglig för så många som möjligt, därför ska också resurserna prioriteras därefter. Kulturen har även en viktig roll att spela när det gäller att skapa en levande stadsmiljö och bör vara ett naturligt inslag i planeringen av nya stadsdelar.

Stockholm står, liksom stora delar av världen, inför ett allvarligt och eskalerande hot från våldsbejakande extremistiska grupperingar. Det blev inte minst smärtsamt tydligt fredagen den 7 april 2017, när Stockholm blev utsatt för ett dödsbringande terrorattentat. Nyligen meddelade också Säkerhetspolisen att omfattningen av detta hot är väsentligt mycket större än vad som tidigare har varit känt. 2010, då Stockholm förra gången utsattes för ett attentat, bedömde SÄPO att det fanns omkring 200 våldsbejakande islamistiska extremister i Sverige. Nu bedöms de vara tusentals.

Försvaret av vårt öppna, demokratiska samhälle och av Stockholm som en öppen stad är därför en högst angelägen fråga som inte får bli föremål för partipolitisk konflikt. För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som SÄPO bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram.

Om Alliansen hade styrt hade hela processen sett annorlunda ut från början, från antagandet av den stadsövergripande strategin mot våldsbejakande extremism till att de lokala handlingsplanerna skulle ha utgått från en central mall som skulle ha upprättats utifrån Försvarshögskolans (FHS) expertis.

Dessvärre kan vi nu konstatera att det för närvarande helt saknas ett reviderat förslag till handlingsplan. Detta är exceptionellt och vi förväntar oss att en redovisning av förvaltningens arbete samt en reviderad handlingsplan presenteras.

Våra partier hade velat se en samordnad stadsövergripande process grundad på beprövad erfarenhet och stödd på extern expertis från FHS för att ta fram en central mall för de lokala handlingsplanerna, vilket vi också underströk i samband med att den stadsövergripande strategin antogs av kommunfullmäktige 2016.

Vi har efterfrågat, men inte fått gehör för, konkreta och uppföljningsbara indikatorer med avseende på effekt, inte genomförda aktiviteter, i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det fanns i kommunstyrelsens direktiv till nämnderna framförallt tolv punkter som är väsentliga, punkter som inte är tillräckligt beaktade. Dessa tolv punkter är följande.

1. Kompetens från FHS och dialog med polisen

Alliansen har krävt att stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvarshögskolan (FHS) och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut.

Någon central mall har aldrig upprättats, men som en följd av att Alliansen krävde att handlingsplanerna i efterhand skulle analyseras och bedömas av relevant expertis från FHS skedde så i efterhand inför beslutet i kommunstyrelsen i juni. På så vis gjordes, på Alliansens initiativ, en genomgång av FHS av planerna med förslag på åtgärder, tillägg och förändringar av varje enskild handlingsplan. På så vis har det funnits ett kvalitetssäkrat underlag från ledande akademisk expertis på området som grund för kommunstyrelsens direktiv till nämnderna om att revidera handlingsplanerna. Men FHS förefaller inte ha varit

involverade i revideringen av handlingsplanen, vilket gör att den relevanta expertisen än en gång saknas.

2. Stadsövergripande förhållningssätt och lägesbild

Alliansen har krävt ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt för hur stadens nämnder ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras samt att en stadsövergripande lägesbild årligen behöver presenteras för kommunstyrelsen.

En stadsövergripande utbildningsplan är under utarbetande och att stadens nätverk av samordnare bistår den centrala samordnaren i arbetet att prioritera verksamheter för utbildning. Kommunstyrelsen ska tydliggöra processen för nämnderna för revidering av handlingsplaner och uppföljning av arbetet och handlingsplanerna ska revideras årligen utifrån aktuell lägesbild varefter kommunstyrelsen ska redovisa en samlad lägesbild för staden.

Handlingsplanerna och deras aktiviteter ska följas upp inom ramen för ordinarie uppföljning. Vidare är det angeläget att kommunstyrelsen aktivt bedriver ett utvecklingsarbete för att tydliggöra uppföljningsbara mål kopplat till riktlinjerna för att på ett bättre sätt kunna stödja nämnderna i uppföljning och utvärdering av insatsernas effekt.

3. Utbildning, kompetensutveckling och kunskapsstöd

Alliansen har krävt god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst m.fl. som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.

Stadens centrala samordnare samverkar med externa myndigheter, nätverk och akademi och upprätthåller regelbunden kontakt med Försvarshögskolan och andra relevanta aktörer i syfte att hålla staden uppdaterad kring pågående och avslutad forskning. Men kompetensutvecklande insatser behövs i hela stadens organisation, inte endast centralt. Hur detta ska åstadkommas måste tydligt framgå av handlingsplanen för varje nämnd.

4. Stärkt samarbete och samverkan

Alliansen har krävt ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola

och socialtjänst. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister har Alliansen förordat att så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens nämnder så att information kan delas när så krävs.

Det måste därför framgå av handlingsplanerna hur stadsdelsnämnderna inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. De rättsutredningar som har initierats av kommunstyrelsen för att klargöra sekretessregler för stadens verksamheter och möjligheter till informationsöverföring internt och externt måste delges nämnderna och ligga till grund för effektivare samverkan.

5. Förebyggande och uppsökande arbete mot radikalisering

Alliansen har krävt en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer samt att uppsökande arbete bör bedrivas även på nätet för att nå rätt målgrupper.

Stadsdelsnämnder måste därför i sina handlingsplaner tydligare ange hur de inom ramen för samverkan mellan skola och socialtjänst tillsammans med polis ska ta fram rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer. Likaså måste socialnämnden i sin handlingsplan uppge hur den avser att utveckla sitt uppsökande arbete mot de grupper som finns i närheten av våldsbejakande extremistiska organisationer och miljöer, inklusive på internet.

6. Informationsinsatser till medborgarna

En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

Stadens insatser i detta hänseende behöver utvecklas. Det är inte tillräckligt att utbildningsnämnden skapar en kunskapsbank för lärare om ämnet samt att beskriva hur skolorna arbetar mot propaganda och för att göra sina elever källkritiska. Utbildningsnämnden måste tillse att samtliga skolor i staden löpande samverkar med socialtjänst och polis för att, närhelst behov uppstår av gemensam hantering kring radikaliserade individer, ha väl inarbetade rutiner.

7. Avhopparverksamhet

Alliansen har krävt avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

I ärendet angavs att avhopparverksamhet erbjuds inom ramen för sociala insatsgrupper och den stadsövergripande avhopparverksamheten. Vi har rest farhågor huruvida de sociala insatsgrupperna är rätt enheter för denna verksamhet, dels därför att avhopparverksamhet ligger vid sidan av insatsgruppernas primära syfte, som är att motverka att unga människor fastnar i kriminalitet, dels därför att insatsgrupperna inte besitter adekvat kompetens i tillräcklig omfattning. Vi anser därför att det inte är tillfredsställande att avhopparverksamheten åläggs de sociala insatsgrupperna.

8. Involvera teologiskt skolade och civilsamhällesaktörer

Alliansen har drivit kravet att involvera civilsamhällesaktörer i arbetet med avradikalisering för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver involveras. Här har teologiskt skolade personer och imamer enligt expertisen en viktig roll.

Stadsdelsnämnderna ska beakta utökad samverkan med olika aktörer i civilsamhället i frågan om våldsbejakande extremism, samt att grupper som arbetar med avradikalisering ska bestå av representanter från olika myndigheter och aktörer inklusive företrädare för trossamfund, idrottstränare och andra representanter från civilsamhället. Men det behöver tydligare anges hur stadsdelsnämnderna konkret ska gå till väga för att stävja religiöst motiverad islamistisk extremism.

9. Inga bidrag till odemokratiska organisationer

Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Det är otillfredsställande att det saknas stadsövergripande riktlinjer avseende detta. Inga stöd i form av ekonomiska bidrag får ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till eller möjliggör våldsbejakande extremism ska fräntas all typ av stöd i den

mån de har sådant samt att bidrag följs upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

10. Angivande av islamistiska miljöer

Alliansen har krävt att det särskilt anges att våldsbejakande islamism för utgör det främsta hotet. Det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer och i synnerhet återvändande jihadister.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning har under våren 2017 lyft fram att det främsta attentatshotet mot Sverige kommer från våldsbejakande islamistiska miljöer. Detta styrks ytterligare av de uppgifter som SÄPO lämnade den 16 juni om den dramatiska ökningen av mängden våldsbejakande islamister i Sverige. Detta förhållande behöver tydligare avspeglas i handlingsplanerna, både som bakomliggande orsak och med avseende på vilka åtgärder och arbetssätt det specifikt fordrar från stadens sida.

11. Samband mellan extremism och hederskultur

Alliansen har krävt att hedersrelaterat våld och förtryck nämns i handlingsplanerna. Hederskultur är en problematik för sig, men det finns belagt ett samband med islamistisk extremism.

Det måste skarpere tydliggöras i samtliga handlingsplaner att nämnderna i arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att beakta kopplingen till stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

12. Samverkan med bostadsbolagen

Alliansen har krävt att nämnderna ska uppmanas att samverka med bostadsbolagen. Internationella erfarenheter visar att sådan samverkan kan vara till stor hjälp i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det måste mer konkret anges vilka åtgärder handlingsplanen avser för att nämnderna tillsammans med stadens bostadsbolag och lokala aktörer ska genomföra åtgärder för att underlätta integrering och motverka utanförskap samt att ett stadsövergripande arbete påbörjas för att utreda hur bostadsbolagen kan bistå i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Återremiss

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att det föreliggande ärendet helt saknar en uppdaterad handlingsplan och inte

lever upp till de direktiv som en blocköverskridande majoritet i kommunstyrelsen stod bakom. Såväl i enskildheter som sammantaget är stadens handlingsplaner alltjämt otillfredsställande. Särskilt anmärkningsvärt är att ett samlat grepp kring frågorna alltjämt saknas, trots att hoten från våldsbejakande extremism om något har skärpts ytterligare de senaste månaderna.

Alliansen värdesätter breda och blocköverskridande överenskommelser i strategiskt viktiga frågor för staden. Men sådana överenskommelser kan inte ske till priset av att sakinnehållet blir alltför urvattnat. Och överenskommelserna förlorar sitt syfte om deras intentioner inte efterlevs i det fortsatta arbetet. I detta fall kan vi konstatera att vi upprepade gånger under mandatperioden visat god vilja i att gemensamt driva arbetet mot våldsbejakande extremism framåt. Men det konkreta resultatet i form av ett skärpt, stärkt och professionaliserat systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism uteblir alltjämt.

Ersättaryttrande

Sofia Lundin (Fi) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Micke Seid m.fl. (MP) och Ann Mari Engel (V).

Pelle Thörnberg (C) instämmer i särskilt uttalande från vice ordförande Rasmus Jonlund m.fl. (L).

Ulf Lönnberg (KD) instämmer i särskilt uttalande från Sophia Granswed m.fl. (M).